

WERKDOCUMENT

Sportveldencomplex 2.M.1.

Programmering
Almere-Stad

1976-233 Bf

oktober 1976

R

9093

KSDIENST VOOR DE IJSELMEERPOLDERS
SMEDINGHUIS

8514

LELYSTAD

IR
9093

8514

<u>Inhoudsopgave</u>	<u>Pag.</u>
1. <u>Inleiding</u>	1
2. <u>Het sportveldencomplex</u>	1
2.1. Gebruikers	1
2.2. Combinatievorm	2
2.3. Gebruikerscategorieën	2
2.4. Aantal velden	2
2.5. Oppervlakte	3
2.6. Ligging	3
2.7. Begrenzing	3
2.8. Ontsluiting	3
2.9. Bodemgegevens	4
2.10. Planning en fasering	4
2.11. Beheer	5
3. <u>De sportvelden</u>	5
3.1. Voetbalvelden	5
3.2. Handbalvelden	6
3.3. Hockeyvelden	6
3.4. Korfbalvelden	6
3.5. Algemeen	6
4. <u>Bebouwing</u>	7
4.1. Voetbalkleedgebouw	7
4.2. Kleedgebouw voor handbal, hockey en korfbal	7
4.3. Voetbalkantine	7
4.4. Kantines voor de overige sporten	7
4.5. Overige bebouwing	7
5. <u>Overige voorzieningen</u>	8
5.1. Wegen en paden	8
5.2. Parkeervoorzieningen	8
5.3. Beplanting	8
5.4. Grondverzét	8
5.5. Meubilair	8
5.6. Trimbaan	8
5.7. Zodenveld	8
5.8. Trap- en speelveldjes	8
6. <u>Gebruikte literatuur</u>	9
7. <u>Bijlagen</u>	10
7.1. Het aantal beoefenaren per type veldsport	
7.2. Benodigde aantallen velden per jaar per type veldsport in Almere-Stad	
7.3. Ligging van het complex in Almere-Stad	
7.4. Gevisualiseerd programma van eisen	
7.5. Ontwikkelingsrapport Almere-Stad	
7.6. Diverse nota's en rapporten naar keuze	

1. Inleiding

In Almere-Stad, uiteindelijk bestemd voor 80.000 à 100.000 inwoners, moeten in 1979 de eerste bewoners en bedrijven worden ontvangen. Behalve wonen en werken, zal de toekomstige bevolking ook andere activiteiten willen bedrijven, onder andere de openlucht-sport, al of niet in georganiseerd verband. Er dient derhalve begonnen te worden met het gereedmaken van de eerste voorzieningen ten behoeve van deze activiteiten.

Als een stap in deze richting kan dit programma van eisen worden beschouwd, een programma dat betrekking heeft op één van de toekomstige sportcomplexen in Almere-Stad.

Het is de bedoeling dit complex - althans gedeeltelijk - gereed te hebben tegelijkertijd met de komst van de eerste bewoners, zodat er direct ter plaatse mogelijkheden zijn voor het beoefenen van diverse vormen van openluchtsport. Naarmate het inwonertal van Almere-Stad toeneemt, zullen in de loop der jaren meerdere sportveldencomplexen moeten worden gerealiseerd.

In de ontwikkelingsplannen voor Almere-Stad is ten behoeve van deze complexen voldoende ruimte gereserveerd op verschillende plaatsen in het toekomstig stadsgebied.

Een recente studie naar de te verwachten behoeften aan openluchtsportvoorzieningen (zowel in maatschappelijk- als in ruimtelijke zin) vormde het kader, waarin dit programma van eisen voor het eerste sportveldencomplex in Almere-Stad is gepast. ("Sportnota Almere" van T. Lagarde).

2. Het sportveldencomplex

2.1. Gebruikers

Op basis van prognoses ten aanzien van de toekomstige bevolkingsontwikkeling en -samenstelling kon een raming worden gemaakt van het aantal beoefenaren per type veldsport (bijlage 7.1.). De belangstelling voor de voornaamste veldsporten zal zich de eerste jaren in Almere-Stad als volgt ontwikkelen:

Tabel 1: De deelname aan de voornaamste veldsporten in Almere-Stad van 1979 t/m 1985

jaar	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985
voetbal	82	224	410	638	910	1209	1504
tennis	29	81	151	240	351	477	603
handbal	12	34	61	96	136	180	224
hockey	7	19	36	55	79	105	130
korfbal	7	20	37	56	80	105	128

Ten behoeve van deze sporten dienen accommodaties te worden gerealiseerd.

voetbal aangepast
t.o.v. nota

2.2. Combinatievorm

Voetbal en tennis blijken momenteel en in de toekomst de meest populaire sporten te zijn. Gezien de grote aantallen deelnemers en het verschillend karakter van deze sporten (respectievelijk een team- en een meer individueel gerichte sport), ligt het voor de hand hiervoor afzonderlijke complexen te realiseren.

Te zijner tijd zal voor het eerste tennisbanencomplex dan ook een afzonderlijk programma van eisen worden opgesteld. Gezien de geringere aantallen deelnemers aan de handbal-, hockey- en korfbalsport, is het gewenst de eerste velden voor deze sporten onder te brengen in het te realiseren voetbalveldencomplex. Op deze manier kan de kleedkamer- en kantineaccommodatie gezamenlijk worden benut, terwijl tevens het onderhoud, beheer en toezicht van en op deze velden efficiënter en goedkoper kan worden geregeld.

Naarmate het aantal deelnemers voor de verschillende veldsporten in de tijd toeneemt, kunnen te zijner tijd andere combinatiemogelijkheden in complexen worden gerealiseerd, terwijl dan tevens afzonderlijke complexen ten behoeve van slechts één type veldsport tot de mogelijkheden gaan behoren.

2.3. Gebruikerscategorieën

De volgende gebruikerscategorieën kunnen worden onderscheiden:

- . sportverenigingen (avonduren en weekenden);
- . scholen (schooldagen);
- . recreatie-sporters zoals bv. bij sportdagen en bedrijfscompetities (zomeravonden en soms weekenden);
- . toeschouwers (voornamelijk op weekenden).

2.4. Aantal velden

Bijlage 2 geeft een overzicht van het benodigde aantal velden per jaar per type veldsport. Het eerste sportveldencomplex zou de behoefte aan velden voor de eerste drie jaren moeten kunnen dekken. Tot het jaar 1983 zouden vijf voetbalvelden, twee handbalvelden, één hockeyveld en één korfbalveld in de daadwerkelijke behoefte aan velden voorzien. Gezien echter de ervaring dat een sportvereniging minimaal twee velden per type veldsport nodig heeft, wordt de verdeling van het aantal velden voor het eerste sportveldencomplex als volgt:

Tabel 2: Verdeling aantal velden per type veldsport eerste sportveldencomplex Almere-Stad

---

type veldsport:	aantal:	voldoende t/m het jaar:
voetbal	5 velden	1982
handbal	4 velden	1986
hockey	2 velden	1988
korfbal	2 velden	1989

Dit betekent dat voor de voetbalsport reeds in 1983 elders nieuwe velden op een tweede complex gerealiseerd moeten zijn. Voor de andere sporten is dit pas later nodig, hoewel ook de sporten die niet in het eerste complex aan bod komen, na 1982 in aanmerking zullen komen voor accommodatie, al of niet gecombineerd (honkbal, baseball, rugby en atletiek).

2.5. Oppervlakte

De netto-oppervlakte aan speelvelden bedraagt:

voetbal:	4,5 ha	0,9 ha. netto/veld
handbal:	0,6 ha	0,15 " " / "
korfbal:	1 ha	0,5 " " / "
hockey :	1 ha	0,5 " " / "

totaal : 7,1 ha

Uitgaande van een bruto - nettoverhouding van 2 : 1, is de totaal benodigde oppervlakte van het onderhavige sportveldencomplex ca. 14 ha. (Bruto wil in dit geval zeggen: inclusief paden, wegen, parkeerterreinen, bebouwing, beplanting e.d.).

2.6. Ligging

Zie bijlage 7.3 (kaart). Het complex maakt onderdeel uit van een groengebied, waarin meerdere recreatieve en landschappelijke elementen een plaats zullen vinden (bijv. een openlucht-zwembad, een plantsoen, een park etc.). Dit groengebied dringt vanuit de om de stad gelegen buitenruimte ver door in Almere-Stad tot vlakbij het toekomstige hoofdcentrum.

De hemelsbrede afstanden van het middelpunt van het sportveldencomplex tot enkele belangrijke bestemmingen in de omgeving zijn als volgt:

. zwaartepunt van het toekomstige hoofdcentrum:	1500 m
. toekomstig hoofd N.S. station	: 1500 m
. middelpunten eerste woongebieden	: ca. 1000 m
. eerste scholengemeenschap	: 1000 m
. dichtstbijzijnde halte openbaar vervoer	: 600 m
. knooppunt stadsautoweg 1	: 1400 m
. afslag kernhoofdweg	: 150 m
. centrum Almere-Haven	: 4000 m

2.7. Begrenzing

- . westzijde : woonbebouwing;
- . zuidzijde : zandlichaam reservering toekomstige spoorlijn (breedte ca. 35 m, hoogte boven maaiveld 5 m);
- . oostzijde : kernhoofdweg (breedte inclusief berm ca. 30 m);
- . noordzijde : idem.

2.8. Ontsluiting

- Voetganger :
- . directe verbindingen naar omliggende woongebieden, het centrum, het zwembad en andere belangrijke bestemmingen rond het complex;
  - . één of enkele duidelijk herkenbare voetgangersroutes door het complex, bijvoorbeeld als afscheiding van het voetbalgedeelte en het deel voor de overige sporten;
  - . genoemde routes dienen in ieder geval kleed- en kantinegebouwen direct aan te doen;
  - . voetgangerspaden met een zuiver recreatief karakter kunnen tevens worden opgenomen.

- Fietser: . ook hier: directe verbindingen naar omliggende woon- gebieden, het centrum en andere belangrijke bestem- mingen rond het complex;
. combinatie met voetgangersroutes aanvaardbaar, indien op afzonderlijk wegdek;
. geen combinatie met recreatieve voetpaden;
- Auto: . ontsluiting vanaf de omliggende kernhoofdweg, die via wijkwegen de verbinding met de woongebieden en het centrum tot stand brengt;
. geen autoverkeer op het complex, uitgezonderd ten be- hoeve van bevoorrading en onderhoud en (eventueel) minder mobielenvervoer;
. in verband hiermee parkeerterreinen direct aan kern- hoofdweg;
- Brommer: . zie onder auto;
- Openbaar vervoer: . de dichtsbijzijnde halte van het lokaal openbaar ver- voer ligt op een afstand van slechts 400 m van de in- gang van het complex;
. directe voetgangersverbinding van halte naar complex noodzakelijk;
- Kabels en lei- . een gescheiden rioleringsstelsel, waterleiding, gas- dingen: leiding, elektriciteit en telefoon komen het complex binnen vanaf de kernhoofdweg.

2.9. Bodemgegevens

De bodem bestaat uit homogene zware kleigrond, waarvan de grens van volledige rijping (en daarmee de grondwaterstand) eind 1976 ca. 0,7 m beneden het maaiveld bedraagt. Momenteel wordt het gebied als landbouwgrond geëxploiteerd. In verband hiermede is het gebied voorzien van greppels en kavelsloten.

2.10. Planning en fasering

Algemeen:

Inrichtingsplan gereed: 1-1-1977

Groenvoorzieningen en sportvelden:

Advisering en bestekken: tot 1-8-1977
Uitvoering: vanaf 1-8-1977
Oplevering velden: vanaf 1-8-1979
Aanleg beplantingen: van 1-11-1977 tot 1-5-1978
en van 1-11-1978 tot 1-5-1979

Bouwkundige en civieltechnische voorzieningen:

(eerste fase nl. ontsluiting, kleedruimte/kantine voetbal)

Ontwerp, bestekken en krediet: tot 1-8-1978
Uitvoering: vanaf 1-8-1978
Oplevering: 1-8-1979

(tweede fase nl. kleedruimte/kantines overige sporten)

Ontwerp, bestekken en krediet: tot 1-8-1979
Uitvoering: vanaf 1-8-1979
Oplevering: 1-8-1980

N.B.: de handbalvelden worden als civieltechnische voorzieningen beschouwd, gezien de sport-technische eis om handbal op verharde oppervlakten te spelen.

De sportvelden hebben tussen het moment van aanleg en de werkelijke ingebruikneming een overbruggingsperiode nodig om het wortelstelsel gelegenheid te geven zich voldoende krachtig te ontwikkelen.

2.11. Beheer

Het sportveldencomplex wordt in zijn totaliteit aangelegd op initiatief en onder verantwoordelijkheid van de Rijksdienst voor de IJsselmeerpolders. Het beheer en het onderhoud berust aanvankelijk bij deze instantie. Naderhand worden deze taken overgedragen aan de dan aanwezige plaatselijke overheid.

De sportvelden, kleedkamers en kantines worden aan sportverenigingen verhuurd, met dien verstande dat ook andere partijen van de accommodaties bij tijd en wijle gebruik kunnen maken (scholen, bedrijven, recreatiesporters etc.).

Bij overeenkomst zal vastgelegd worden wat de huurders zelf aan beheers- en onderhoudswerkzaamheden moeten verrichten.

3. De sportvelden

3.1. Voetbalvelden

1 Hoofdveld:

- .afmetingen: 105 x 69 m;
- .uitloopstroken: 4 - 6 m breed (resp. vanuit de hoekpunten en het midden der zij- en achterlijnen);
- .afrastrering: langs de uitloopstroken, hoogte min. 0,9 m;
- .toeschouwerspad: 2 m breedte rondom het veld, eventueel talud met zitbanken langs de westzijde;
- .ligging: N.N.W.-Z.Z.O.;
- .afstand tot kleedruimte: max. 50 m;
- .speeloppervlak: gras.

4 Bijvelden:

- .afmetingen: 100 x 64 m;
- .uitloopstroken: 4 m breed;
- .toeschouwerspad: 1 m breed;
- .ligging: N.N.W.-Z.Z.O. (minder noodzakelijk dan bij hoofdveld; mag ten dele van worden afgeweken);
- .afstand tot kleedruimte: max. 150 m;
- .speeloppervlak: gras.

1 Oefenhoek:

- .afmetingen: min. 55 x 70 m;
- .speeloppervlak: gras of halfverharding;
- .ligging: zo dicht mogelijk bij het hoofdveld.

3.2. Handbalvelden

4 Velden (zeven-handbal):

- .afmetingen: 40 x 20 m;
- .uitloopstroken: 4 m breed;
- .toeschouwerspad: 1 m rondom de velden;
- .ligging: N.-Z.;
- .speeloppervlak: verhard (asfaltbeton, bij voorkeur met kunststof top-laag).

N.B.: Voor elf-handbal zal gezien het aflopende karakter van deze sport, geen specifiek veld worden aangelegd. Indien nodig kan gebruik worden gemaakt van één der voetbal-bijvelden.

3.3. Hockeyvelden

2 Velden:

- .afmetingen: 91,40 x 55 m;
- .uitloopstroken: 4 m en 2 m breed (resp. langs lange en korte zijden);
- .toeschouwerspad: 2 m rondom de velden;
- .ligging: N.N.W.-Z.Z.O. (bij voorkeur);
- .speeloppervlak: gras of kunstgras;

1 Oefenhoek:

- .afmetingen: 48 x 59 m (minimaal);
- .ligging zo dicht mogelijk bij de speelvelden;
- .speeloppervlak: gras of kunstgras.

3.4. Korfbalvelden

2 Velden:

- .afmetingen: 90 x 40 m;
- .uitloopstroken: min. 2 m rondom de velden;
- .bij voorkeur een extra speelvak (30 x 40 m) toevoegen, zodat de plaats van de korf verschoven kan worden (beperking slijtage van de grasmat);
- .ligging: N.N.W.-Z.Z.O.

1 Oefenhoek:

- .afmetingen: 38 x 48 m;
- .ligging: zo dicht mogelijk bij de speelvelden;
- .speeloppervlak: gras of halfverharding.

3.5. Algemeen

Eén voetbalbijveld dient van verlichting voorzien te worden, evenals de oefenhoeken van hockey en korfbal.

Verlichting:

Van de zeven handbalvelden dient tenminste één veld te worden verlicht. Voor het hoofdveld van voetbal dienen mogelijkheden aanwezig te zijn in een later stadium verlichting aan te brengen.

Uitbreiding:

Hockey - korfbal;

Wanneer mocht blijken dat de accommodatie voor hockey en/of korfbal te klein is, kan overwogen worden de hockeyvelden om te bouwen tot korf-

balvelden of omgekeerd. Beide sporten hebben ongeveer dezelfde terrein-eisen. Het ontwerp dient met deze mogelijkheid rekening te houden.

Ballenvangers:

Achter de doelgebieden van voetbal-, handbal- en hockeyvelden dienen ballenvangers geplaatst te worden. Afstand ballenvanger - achterkant doel bedraagt 5 m.

4. Bebouwing

4.1. Voetbalkleedgebouw

.10 kleedkamers (2 stuks per veld) inclusief wasruimten en toiletten à 30 m ² :	300 m ²
.2 scheidsrechtterruimten inclusief toilet en douche à 10 m ²	20 m ²
.vergaderruimte annex E.H.B.O. en massage:	18 m ²
.installatieruimte:	6 m ²
.kalkopslagruimte	5 m ²

4.2. Kleedgebouw voor handbal, hockey en korfbal

.8 kleedkamers inclusief wasruimten en toiletten à 30 m ² (hockey, korfbal):	240 m ²
.8 kleedkamers inclusief wasruimten en toiletten à 25 m ² (handbal):	200 m ²
.per sport een bergruimte à 10 m ² : (bij korfbal min. 4 m lang)	30 m ²
.2 scheidsrechtterruimten inclusief toilet en douche à 10 m ² ieder:	20 m ²
.installatieruimte	6 m ²

4.3. Voetbalkantine

.zaal	100 m ²
.keuken	10 m ²
.berging	6 m ²
.installatieruimte	6 m ²
.hal met toiletten en garderobe	25 m ²

4.4. Kantines voor de overige sporten (drie stuks)

Elk bestaande uit:	
.zaal	60 m ²
.keuken + berging	12 m ²
.installatieruimte	4 m ²
.hal met toiletten en garderobe	20 m ²

4.5. Overige bebouwing

Beheersgebouw:	
.werktuigberging	35 m ²
.schafstlokaal + toilet	10 m ²
.kantoortje	7,5 m ²

Beheerderswoning: P.M.

5. Overige voorzieningen

5.1. Wegen en paden

- .voetganger: paden minimaal 1.50 m breed, tegels of half verharding;
- .fietser : paden minimaal 2.50 m breed, tegels of asfalt;
- .auto : vanaf kernhoofdweg toegangsweg tot parkeerterrein, breedte 4,50 m verhard.

5.2. Parkeervoorzieningen

- .fietser/bromfietser: bij de kantines fietsenstallingen (ca. 100);
- .automobilist. : uitgaande van ca. 20 p.p. per veld en enige reserve, zijn 250 parkeerplaatsen noodzakelijk.

5.3. Beplanting

De beplanting op het complex heeft meerdere functies:

- .windkering;
- .visuele scheiding tussen de velden onderling en tussen het complex en verkeerswegen en spoorbaan;
- .verhoging van de aantrekkelijkheid als park om te wandelen, te zitten en te kijken.

Plantstroken met een windkerende en scheidende functie:

tenminste 5 m breed, vanaf het maaiveld een gesloten geheel vormend.

5.4. Grondverzet

Waterpartijen kunnen worden aangelegd ter verhoging van de recreatieve aantrekkelijkheid van het complex.

Het drainage systeem van de sportvelden dient hierop te kunnen worden aangesloten. Tevens dient er gebruik van te kunnen worden gemaakt als reservoir voor kunstmatige beregening. Aansluiting op het grachtensysteem van Almere-Stad is daartoe noodzakelijk.

5.5. Meubilair

- .Afvalbakken bij de velden, het parkeerterrein, de kantines en zitbanken;
- .zitbanken op aantrekkelijke punten;
- .duidelijke bewegwijzering op kruispunten van de voet- en fietspaden;
- .op enkele plaatsen eenvoudige klimtoestellen in combinatie met trap- en speelveldjes inrichten.

5.6. Trimbaan

Teneinde de sportieve mogelijkheden van het complex nog iets te vergroten, is het gewenst in het ontwerp een tracé te reserveren voor een trimbaan.

5.7. Zodenveld

Voor herstelwerkzaamheden aan de velden dient een zodenveld van ca. 10 are te worden aangelegd. Ligging hiervan bij voorkeur nabij het beheerdersgebouw.

5.8. Trap- en speelveldjes

In combinatie met de voetpaden kunnen op enkele plaatsen op het complex trap- en speelveldjes in het ontwerp worden opgenomen.

6. Literatuur

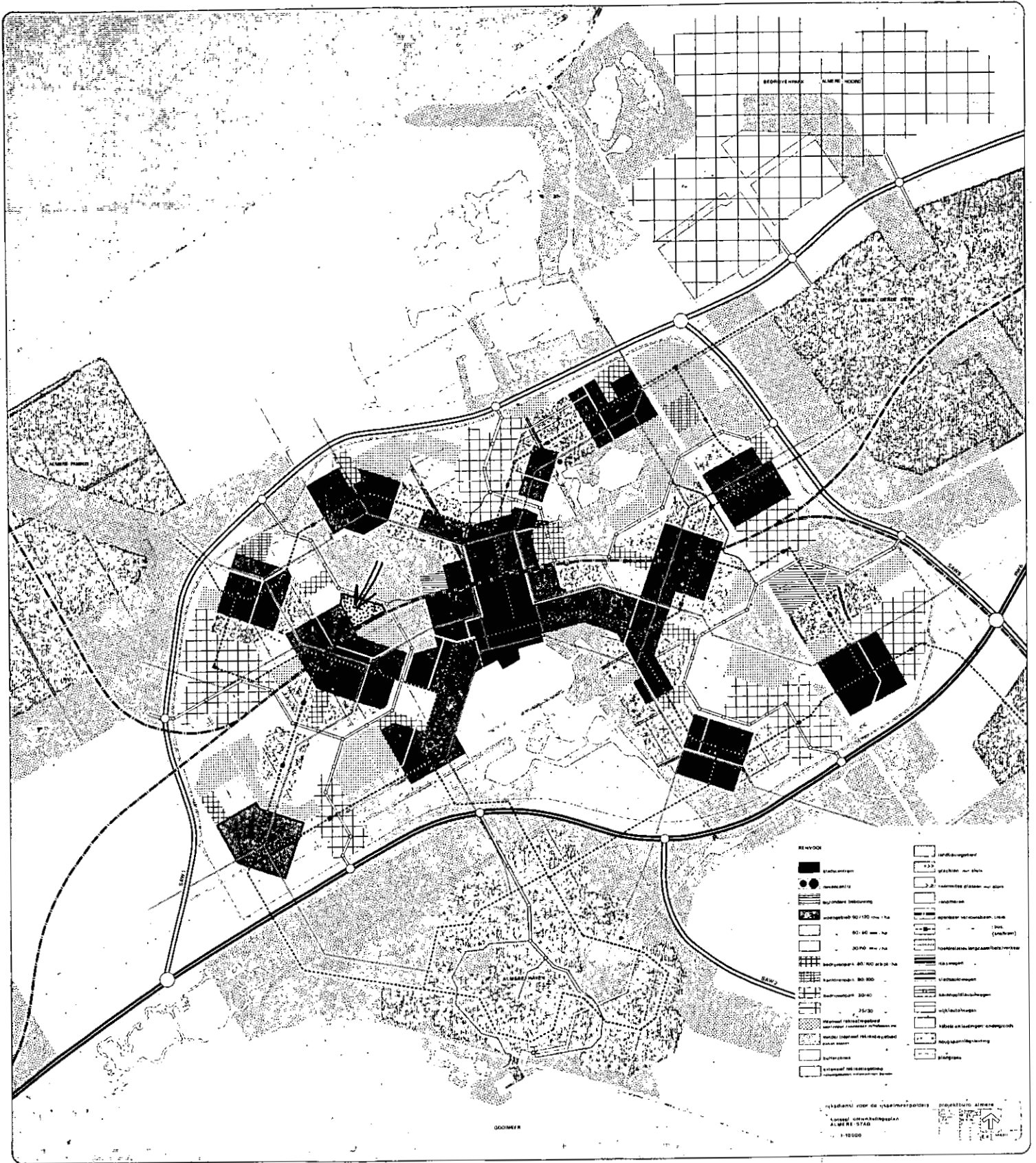
- Sportnota Almere - (Th. Lagarde, Projektburo Almere, Lelystad)
- Technische mededelingen nr. 18 - (Ned. Sport Federatie, Den Haag)
- Technisch bulletin nr. 4 - idem
- Programma's van eisen sportaccommodaties in Lelystad (div.) - (Afd. Recreatie R.IJ.P., Lelystad)

Bijlage 7.¹

Het aantal beoefenaren per type veldsport in Almere-Stad

Sporttak	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
Atletiek			4	12	21	33	47	63	77	92	107	120	136	
Baseball			3	7	13	20	29	39	48	58	66	74	85	
Cricket			1	2	3	5	6	8	10	12	13	15	17	
Golf			1	3	5	7	11	14	17	21	24	27	30	
Handbal			12	34	61	96	136	180	224	268	310	347	395	
Hockey			7	19	36	55	79	105	130	155	181	201	231	
Korfbal			7	20	37	56	80	105	128	151	174	193	218	
Lawntennis			29	81	151	240	351	477	603	735	869	989	1148	
Rugby			1	2	4	6	8	12	14	18	20	22	27	
Voetbal			82	224	410	638	910	1209	1504	1800	2091	2337	2662	
			147	404	741	1156	1657	2212	2755	3310	3855	4325	4949	

ligging van het complex in Almerestad

schaal 1:50.000

bijlage 7.3

GEVISUALISEERD PROGRAMMA VAN EISEN

- netto-ruimte voor sport
- parkgedeelte
- wandel- & fietsroutes
- gebouwen met looplijnen n. velden

